

**“Par aprūpes mājās pakalpojumu bērniem un jauniešiem
ar invaliditāti Aizkraukles novadā”**

Aizkraukles novada domes

2025. gada 23.janvāra saistošo noteikumu Nr. 2025/3

“Par aprūpes mājās pakalpojumu bērniem un jauniešiem ar invaliditāti Aizkraukles novadā”

PASKAIDROJUMA RAKSTS

<p>1. Mērķis un nepieciešamības pamatojums</p>	<p>1.1. Saistošo noteikumu izdošanas mērķis – ko pašvaldība vēlas sasniegt ar saistošajiem noteikumiem, kādi būs ieguvumi”: Saistošo noteikumu izdošanas mērķis ir noteikt kārtību, kā Aizkraukles novada pašvaldībā tiek nodrošināts aprūpēs mājās pakalpojuma bērniem un jauniešiem ar invaliditāti. Pakalpojuma mērķis ir uzlabot šīs sociālās grupas dzīves kvalitāti, nodrošinot pamatvajadzību apmierināšanu, un atbalstīt viņu ģimenes, nodrošinot aprūpes un uzraudzības iespējas gadījumos, kad ģimenei ir objektīvi iemesli šo aprūpi nodrošināt ierobežotā apjomā. Saistošie noteikumi nodrošina:</p> <ul style="list-style-type: none">- Atbalstu bērniem un jauniešiem līdz 24 gadu vecumam ar invaliditāti, lai veicinātu viņu attīstību un integrāciju sabiedrībā;- Iespēju viņu likumiskajiem pārstāvjiem vai audžuģimenēm pilnvērtīgi piedalīties darba tirgū, izglītības ieguvē vai citos nozīmīgos pasākumos. <p>1.2. problēmas raksturojums, kuras risināšanai nepieciešami saistošie noteikumi: Pēc Centrālās statistikas pārvaldes 2023. gada datiem, Aizkraukles novada pašvaldības administratīvajā teritorijā bija 142 bērni ar invaliditāti. Ģimenēm, kurās aug bērni ar invaliditāti, bieži rodas grūtības nodrošināt pilnvērtīgu aprūpi un uzraudzību, jo vecāki vai aizbildņi ir nodarbināti, mācās vai veselības stāvokļa dēļ nevar pilnīgi nodrošināt nepieciešamo aprūpi, tādēļ ir nepieciešams sniegt atbalstu šiem vecākiem, vienlaikus nodrošinot bērna nepieciešamo aprūpi un vecāku pilnvērtīgu iekļaušanos sabiedrībā un darba tirgū.</p> <p>1.3. pastāvošais tiesiskais regulējums, tā būtības skaidrojums un pastāvošā tiesiskā regulējuma nepilnību raksturojums: Līdz šim Aizkraukles novada pašvaldībā aprūpes mājās pakalpojuma bērniem pakalpojuma kārtību nosaka 2021. gada 19. augusta saistošie noteikumi Nr.2021/6 “Par aprūpes pakalpojumu bērniem ar invaliditāti Aizkraukles novadā”, kas šobrīd ir zaudējuši spēku, jo mainījies to izdošanas tiesiskais pamatojums. Ar jaunākajiem grozījumiem normatīvajos aktos ir mainījies tiesiskais pamats pakalpojuma nodrošināšanai, proti, pienākums nodrošināt šādu pakalpojumu bezmaksas ir pārcelts no Invaliditātes likuma uz Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumu. Vienlaikus ir veikti grozījumi Ministru kabineta 2021. gada 18. maija noteikumos Nr. 316 "Noteikumi par asistenta, pavadona un aprūpes mājās pakalpojumu personām ar invaliditāti" precizējot šī pakalpojuma saņemšanas kritērijus arī pēc pilngadības sasniegšanas līdz 24 gadu vecumam, līdz ar to nepieciešams izdot</p>
---	---

	<p>jaunus saistošos noteikumus, kas atbilst augstāka spēka normatīvo aktu noteiktajai kārtībai.</p> <p>1.4. ja norādītās problēmas risināšanai nav tiesiskā regulējuma, tad skaidro, kādas sekas rada tiesiskā regulējuma neesamība: Netiks izpildītas augstākstāvošo normatīvo aktu prasības un pašvaldībā netiks noteikta kārtība, kas nosaka Aprūpes mājās pakalpojuma bērniem un jauniešiem ar invaliditāti līdz 24 gadu vecumam, kuriem ir izsniegts Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas atzinums par īpašas kopšanas nepieciešamību.</p> <p>1.5. iespējamo alternatīvu, kas neparedz tiesiskā regulējuma izstrādi, raksturojums, to ieviešanas trūkumi un priekšrocības: Iespējamās alternatīvas nav.</p>						
<p>2. Fiskālā ietekme uz pašvaldības budžetu</p>	<p>2.1. saistošo noteikumu īstenošanas fiskālās ietekmes prognoze uz pašvaldības budžetu, iekļaujot attiecīgus aprēķinus:</p> <table border="1" data-bbox="608 667 1489 927"> <thead> <tr> <th>Pakalpojuma veids</th> <th>Aprēķins</th> <th>Plānotās izmaksas</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Aprūpes mājās pakalpojumu bērniem un jauniešiem ar invaliditāti</td> <td>25 bērni * 60 stundas * 5.72 euro * 12 mēneši</td> <td>102 960 euro</td> </tr> </tbody> </table> <p>Aprēķins ir indikatīvs. Izmaksas atkarīgas no pakalpojuma pieprasījuma un piešķirto stundu skaita, ņemot vērā, ka to var piešķirt var no 20 līdz 160 stundām mēnesī.</p> <p>2.1.1. samazina vai palielina ieņēmumu daļu: Pašvaldības ieņēmumu daļa nemainās. Valsts turpina nodrošināt atbalstu pašvaldībām, sedzot 50% no pašvaldības izdevumiem šim pakalpojumam Ministru kabineta 2021. gada 18. maija noteikumos Nr. 316 noteiktajā kārtībā.</p> <p>2.1.2. samazina vai palielina izdevumu daļu: Ņemot vērā, ka izdevumu plāns ir indikatīvs un var mainīties atbilstoši pieprasījumam var secināt, ka pašvaldības izdevumu daļa būtiski nepalielinās.</p> <p>2.1.3. ietekme uz citām pozīcijām budžeta ieņēmumu vai izdevumu daļā (piemēram, vai, lai īstenotu saistošos noteikumus, jāsamazina finansējums citām pozīcijām): Izdevumi neietekmē citas pašvaldības budžeta pozīcijas.</p> <p>2.2. informācija par nepieciešamajiem resursiem sakarā ar jaunu institūciju vai darba vietu veidošanu, esošo institūciju kompetences paplašināšanu, lai nodrošinātu saistošo noteikumu izpildi (saistībā ar 5., 6.sadaļu). Jaunu darba vietu veidošanu saistošie noteikumi neparedz.</p>	Pakalpojuma veids	Aprēķins	Plānotās izmaksas	Aprūpes mājās pakalpojumu bērniem un jauniešiem ar invaliditāti	25 bērni * 60 stundas * 5.72 euro * 12 mēneši	102 960 euro
Pakalpojuma veids	Aprēķins	Plānotās izmaksas					
Aprūpes mājās pakalpojumu bērniem un jauniešiem ar invaliditāti	25 bērni * 60 stundas * 5.72 euro * 12 mēneši	102 960 euro					
<p>3. Sociālā ietekme, ietekme uz vidi, iedzīvotāju veselību, uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā, kā arī plānotā regulējuma</p>	<p>3.1. sociālā ietekme – ietekme uz cilvēku dzīvesveidu, kultūru, labsajūtu, sabiedrību kopumā, kā arī ietekme uz konkrētām sabiedrības grupām, tai skaitā sociālās atstumtības riskam pakļautajām sabiedrības grupām, personu ar invaliditāti vienlīdzīgām iespējām un tiesībām, uz dzimumu līdztiesību: Bērni ar invaliditāti saņems kvalitatīvu aprūpes pakalpojumu, kas uzlabos viņu drošību un attīstību.</p>						

<p>ietekme uz konkurenci</p>	<p>Bērnu vecāki un aizbildņi iegūs iespēju pilnvērtīgāk iekļauties darba tirgū un sabiedrībā, vienlaikus nodrošinot bērniem nepieciešamo aprūpi.</p> <p>3.2. ietekme uz vidi – ar saistošo noteikumu īstenošanu izraisītas tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē, kuras ietekmē vai var ietekmēt cilvēku, viņa veselību un drošību, kā arī bioloģisko daudzveidību, augsni, zemes dzīles, ūdeni, gaisu, klimatu, ainavu, kultūras un dabas mantojumu, iespējamā pakļautība avāriju vai katastrofu riskiem un visu minēto jomu mijiedarbība: Nav attiecināms.</p> <p>3.3. ietekme uz iedzīvotāju veselību, iekļaujot informāciju par to, vai saistošie noteikumi:</p> <p>3.3.1. ietekmēs (piemēram, uzlabos, atjaunos, pasliktinās) vai neietekmēs cilvēku veselību”: Nav attiecināms.</p> <p>3.3.2. nodrošinās vienlīdzīgas tiesības un iespējas veselības jomā: Nav attiecināms.</p> <p>3.3.3. radīs jaunas tiesības vai uzliks jaunus pienākumus veselības jomā: Nav attiecināms.</p> <p>3.4. ietekme uz uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā: Nav attiecināms.</p> <p>3.5. ietekme uz konkurenci: Nav attiecināms.</p>
<p>4. Ietekme uz administratīvajām procedūrām un to izmaksām</p>	<p>4.1. institūcija, kurā privātpersona var vērsties saistošo noteikumu piemērošanā: Lai saņemtu saistošajos noteikumos minēto sociālo pakalpojumu, personai ir jāvēršas Aizkraukles novada Sociālajā dienestā (tai skaitā teritoriālajās vienībās un attālinātajos klientu pieņemšanas punktos Aizkraukles novada pagastu pakalpojumu centros) vai arī jāiesniedz iesniegums izmantojot elektroniskos saziņas kanālus.</p> <p>4.2. galvenie procedūras posmi un privātpersonām veicamās darbības, ko paredz saistošo noteikumu projekts, tai skaitā akcentē, kā piedāvātais regulējums maina līdzšinējo kārtību: Lai saņemtu saistošajos noteikumos minēto sociālo pakalpojumu, personai jāievēro procedūras posmi, kuri ir noteikti saistošo noteikumu II. nodaļā.</p> <p>4.3. paredzētās administratīvo procedūru izmaksas:</p> <p>4.3.1. saimnieciskās darbības veicējiem: Nav paredzētas.</p> <p>4.3.2. fiziskajām personām: Nav paredzētas.</p> <p>4.3.3. nevalstiskā sektora organizācijām: Nav paredzētas.</p> <p>4.3.4. budžeta finansētām institūcijām: Nav paredzētas.</p>
<p>5. Ietekme uz pašvaldības funkcijām un cilvēkresursiem</p>	<p>5.1. pašvaldību funkcijas, kuru izpildei tiek izstrādāti šie saistošie noteikumi: Saskaņā ar Pašvaldību likuma 4.panta pirmās daļas 9. punktu pašvaldību autonomā funkcija ir nodrošināt iedzīvotājiem atbalstu</p>

	<p>sociālo problēmu risināšanā, kā arī iespēju saņemt sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus.</p> <p>Saskaņā ar Ministru kabineta 2021. gada 18. maija noteikumu Nr. 316 2. punktu no valsts budžeta apmaksātu asistenta pakalpojumu un pavadona pakalpojumu, kā arī no pašvaldības budžeta apmaksātu aprūpes pakalpojumu nodrošina personas deklarētās dzīvesvietas pašvaldības sociālais dienests.</p> <p>Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 23.panta piektā daļa nosaka, ka aprūpes mājās pakalpojumu bērni ar invaliditāti, kuriem ir izsniegts Valsts komisijas atzinums par īpašas kopšanas nepieciešamību, saņem bez maksas. Pēc pilngadības sasniegšanas līdz 24 gadu vecuma sasniegšanai personai aprūpes mājās pakalpojumu turpina sniegt bez maksas, ja persona ir saņēmusi Valsts komisijas atzinumu par īpašas kopšanas nepieciešamību.</p> <p>5.2. Pašvaldības cilvēkresursi, kas tiks iesaistīti saistošo noteikumu īstenošanā (tostarp, vai tiks uzlikti jauni pienākumi vai uzdevumi esošajiem darbiniekiem, veidotas jaunas darba vietas u.tml.):</p> <p>Lai īstenotu saistošajos noteikumos paredzēto, Pašvaldība ir izveidojusi iestādi Aizkraukles novada Sociālais dienests, kura organizē sociālo darbu, nodrošina sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniegšanu un administrēšanu un ir atbildīga par valsts deleģēto funkciju pašvaldībai sociālās aizsardzības jomā izpildi. Sociālās palīdzības pabalstu administrēšanu nodrošina Sociālās palīdzības nodaļa. Saistošo noteikumu īstenošanā iesaistīta Aizkraukles novada pašvaldības Centrālās pārvaldes Finanšu un grāmatvedības nodaļa, kas veic sociālās palīdzības pabalstu izmaksu un Juridiskā nodaļa, kas sniedz konsultatīvu atbalstu saistošo noteikumu piemērošanā.</p> <p>Saistošie noteikumi neparedz uzlikt jaunus pienākumus vai uzdevumus esošajiem darbiniekiem, kā arī neparedz izveidot jaunas darba vietas.</p>
<p>6. Informācija par izpildes nodrošināšanu</p>	<p>6.1. saistošo noteikumu izpildē iesaistītās institūcijas, tai skaitā, vai paredzēta jaunu institūciju izveide, esošo likvidācija vai reorganizācija:</p> <p>Saistošo noteikumu izpildi nodrošina Aizkraukles novada Sociālais dienests un Aizkraukles novada pašvaldības Centrālā pārvalde. Jaunu institūciju izveidi, esošo likvidāciju vai reorganizāciju saistošie noteikumi neparedz.</p> <p>6.2. izpildes nodrošināšanai nepieciešamie resursi un to pamatotība (nedublējot 2.sadaļā norādīto):</p> <p>Sociālos pakalpojumus organizē Aizkraukles novada Sociālā dienesta Sociālā darba un sociālo pakalpojumu nodaļa. Nodaļas darbinieki savu darbu veic katras novada apvienības administratīvajā teritorijā, lai nodrošinātu to pieejamību visiem iedzīvotājiem.</p>
<p>7. Prasību un izmaksu samērīgums pret ieguvumiem, ko sniedz mērķa sasniegšana</p>	<p>7.1. vai saistošie noteikumi ir piemēroti iecerētā mērķa sasniegšanas nodrošināšanai un paredz tikai to, kas ir vajadzīgs minētā mērķa sasniegšanai:</p> <p>Saistošie noteikumi ir pilnībā piemēroti mērķa sasniegšanai, jo tie paredz efektīvu un precīzu aprūpes mājās pakalpojuma nodrošināšanas kārtību bērniem un jauniešiem ar invaliditāti.</p>

	<p>Noteikumi ir izstrādāti tā, lai bērni saņemtu kvalitatīvu un viņu vajadzībām atbilstošu atbalstu, vienlaikus atvieglojot vecākiem un aizbildņiem iekļaušanos darba tirgū un sabiedrībā. Tajos paredzēti tikai nepieciešamie risinājumi, lai sasniegtu noteikto sociālo un administratīvo mērķi. Pakalpojuma administrēšanu nodrošinās Aizkraukles novada Sociālais dienests, sadarbojoties ar bērnu likumiskajiem pārstāvjiem un pakalpojuma sniedzējiem.</p> <p>7.2. samērīguma tests:</p> <p>7.2.1. vai pašvaldības izraudzītie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai: Pašvaldība nodrošina Pašvaldību likumā noteikto funkciju izpildi.</p> <p>7.2.2. vai nav saudzējošāku līdzekļu leģitīmā mērķa sasniegšanai: Noteikt mazāku piešķiramo stundu apmēru.</p> <p>7.2.3. vai pašvaldības rīcība ir atbilstoša: Pašvaldības rīcība, izstrādājot saistošos noteikumus ir samērīga, atbilstoši pašvaldības finansiālajām iespējām.</p>
<p>8. Izstrādes gaitā veiktās konsultācijas ar privātpersonām un institūcijām</p>	<p>8.1. sabiedrības pārstāvji (tostarp biedrības, nodibinājumi, apvienības u.tml.), ar kuriem notikušas konsultācijas saistošo noteikumu izstrādes procesā: Sabiedrības pārstāvji nav iesaistīti konsultācijās saistošo noteikumu izstrādes procesā.</p> <p>8.2. izmantotais sabiedrības līdzdalības veids (lai atspoguļotu, kā pašvaldības ir centusies sasniegt mērķgrupu, kā arī noskaidrot pēc iespējas plašākas sabiedrības viedokli): Saskaņā ar Pašvaldību likuma 46.panta trešo daļu saistošo noteikumu projekts un tam pievienotais paskaidrojuma raksts no 2024. gada 20. decembra līdz 2025. gada 3. janvārim publicēts pašvaldības oficiālajā tīmekļvietnē www.aizkraukle.lv sabiedrības viedokļa noskaidrošanai. Par saistošo noteikumu projektu un tam pievienoto paskaidrojuma rakstu sabiedrības priekšlikumi vai iebildumi nav saņemti.</p>

Sēdes vadītājs,
domes priekšsēdētājs

Leons Līdums